

Бондар Т. М.

Б81 Математика. 2 клас. Частина 2 / Т. М. Бондар, О. В. Компаній. — Х. : Вид. група «Основа», 2020. — 256, [1] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3822-7.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків математики у 2-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника Н. П. Листопад (Математика: підруч. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. — К. : УОВЦ «Оріон», 2019).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	6
Розділ 3. Додавання і віднімання двоцифрових чисел (продовження)	9
Урок 65. Віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд. Розв'язування задач та прикладів. Логічні вправи	9
Урок 66. Визначення невідомих компонентів додавання. Розв'язування задач за планом та схемою. Побудова прямого кута	12
Урок 67. Віднімання виду $76 - 40$. Розв'язування задач двома способами. Прямокутник	16
Урок 68. Міра маси — центнер. Порівняння іменованих чисел. Дії з іменованими числами	20
Урок 69. Квадрат. Визначення значень невідомих компонентів віднімання. Розв'язування задач двома способами	23
Урок 70. Узагальнення знань про додавання та віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд. Календар	27
Урок 71. Повторення вивченого	30
Розділ 4. Множення	34
Урок 72. Ознайомлення з дією множення. Поняття «добуток». Розв'язування задач двома способами	34
Урок 73. Конкретний зміст множення. Назви компонентів дії множення (<i>множник, добуток</i>). Розв'язування та порівняння задач	37
Урок 74. Взаємозв'язок додавання та множення. Ознайомлення із задачами на знаходження добутку чисел. Діаграма	40
Урок 75. Ознайомлення з таблицею множення числа 2. Розв'язування задач на знаходження добутку чисел. Обчислення периметра трикутника	44
Урок 76. Засвоєння таблиці множення числа 2. Розв'язування складених задач, що містять знаходження добутку чисел	48
Урок 77. Ознайомлення з таблицею множення на 2. Переставний закон множення	51
Урок 78. Закріплення знань таблиці множення числа 2 та множення на 2. Розв'язування задач	55
Урок 79. Спрощення виразів заміною додавання множенням. Розв'язування задач. Прямокутник	58
Урок 80. Ознайомлення з таблицею множення числа 3. Розв'язування задач на знаходження добутку чисел. Довжина ламаної	61
Урок 81. Засвоєння таблиці множення числа 3. Розв'язування простих та складених задач, що містять знаходження добутку чисел	65
Урок 82. Ознайомлення з таблицею множення на 3. Розв'язування задач. Периметр п'ятикутника	68
Урок 83. Ознайомлення з поняттям «збільшити у кілька разів». Розв'язування задач	71
Урок 84. Засвоєння понять «у кілька разів більше», «удвічі старший», «удвічі дорожчий». Робота над задачами	73
Урок 85. Повторення вивченого	76
Урок 86. Ознайомлення з арифметичною дією — ділення. Поняття «частка»	79
Урок 87. Назви компонентів ділення: ділене, дільник, частка. Запис виразів та обчислення їх значення	82
Урок 88. Взаємооберненість дій множення та ділення. Спосіб знаходження невідомого множника. Складання таблиці ділення на 2	84
Урок 89. Розрізнення понять «добуток», «частка». Задачі на ділення на рівні числа. Робота за таблицею	87

Урок 90.	Розрізнення задач на множення та задач на ділення. Периметр трикутника	90
Урок 91.	Складання таблиці ділення на 3. Ознайомлення з поняттям «зменшити у кілька разів». Засвоєння понять «у кілька разів менше», «утричі коротший»	94
Урок 92.	Засвоєння таблиць ділення на 2 та 3. Читання, запис та обчислення значень виразів. Розв'язування задач. Робота за діаграмою	98
Урок 93.	Засвоєння таблиць множення чисел 2 і 3. Задачі на ділення на вміщення	100
Урок 94.	Порівняння задач на ділення на рівні частини та задач на ділення на вміщення. Довжина ламаної	103
Урок 95.	Порядок дій у виразах, що містять множення або ділення. Робота над задачами. Ділення іменованих чисел	107
Урок 96.	Розрізнення задач на множення та ділення. Порядок дій у виразах	109
Урок 97.	Повторення вивченого	111
Урок 98.	Ознайомлення з таблицею множення числа 4. Обчислення значень виразів. Робота над задачами	114
Урок 99.	Таблиця множення на 4. Обчислення значень виразів. Робота над задачами	117
Урок 100.	Складання таблиці ділення на 4. Порядок дій у виразах без дужок, що містять тільки множення, ділення	120
Урок 101.	Кратне порівняння чисел. Задачі на кратне порівняння чисел	122
Урок 102.	Складання таблиць множення числа 5 та множення на 5. Складання та розв'язування задач на кратне порівняння чисел	126
Урок 103.	Засвоєння таблиці множення числа 5. Застосування переставного закону множення при обчисленні значень виразів. Ознайомлення з таблицею Піфагора (<i>частково</i>)	129
Урок 104.	Хвилина. Визначення часу за годинником (<i>години, хвилини</i>). Порядок дій у виразах. Кратне порівняння сторін прямокутника	133
Урок 105.	Складання таблиці ділення на 5. Порядок дій у виразах. Розв'язування задач. Творча робота над задачею	137
Урок 106.	Засвоєння таблиці множення числа 5 та ділення на 5. Ознайомлення з виразами з буквеними даними. Розв'язування задач на кратне порівняння чисел	141
Урок 107.	Порівняння та розрізнення відношень «на ... більше», «у ... разів більше». Розв'язування задач різних типів. Робота з виразами з буквеними даними	144
Урок 108.	Повторення вивченого	147
Урок 109.	Складання таблиці множення числа 6. Застосування переставного закону множення при обчисленні значень виразів. Творча робота над задачами	150
Урок 110.	Засвоєння таблиці множення числа 6. Робота над задачами. Визначення часу за годинником	153
Урок 111.	Складання таблиці ділення на 6. Ознайомлення із задачею на знаходження двох добутків. Уточнення поняття «ціна», «вартість»	155
Урок 112.	Засвоєння таблиці ділення на 6. Поняття «коло». Розрізнення понять «коло» і «круг». Порівняння виразів	158
Урок 113.	Складання таблиці множення на 7. Робота над задачами за таблицею «Ціна. Кількість. Вартість». Обчислення периметра прямокутника	161
Урок 114.	Робота за таблицею Піфагора. Розв'язування задач з різницеvim і кратним порівнянням. Множення та ділення іменованих чисел. Обчислення периметра прямокутника різними способами	165
Урок 115.	Складання таблиці ділення на 7. Обчислення периметра квадрата дією множення. Розв'язування задач. Робота з виразами з буквеними даними	168
Урок 116.	Засвоєння вивчених таблиць множення та ділення. Знаходження невідомого множника. Розв'язування та порівняння задач	171

Урок 117. Повторення та узагальнення вивченого	174.
Урок 118. Складання таблиці множення на 8. Множення та ділення іменованих чисел. Побудова прямокутника	178
Урок 119. Застосування переставного закону множення при обчисленні значень виразів. Розв'язування задач на різницеве та кратне порівняння. Обчислення периметра прямокутника. Виконання арифметичних дій з іменованими числами	181
Урок 120. Повторення про взаємозв'язок множення та ділення. Складання таблиці ділення на 8. Розв'язування задач. Побудова прямокутника	184
Урок 121. Засвоєння таблиці ділення на 8. Знаходження невідомого дільника. Розв'язування задач за планом	187
Урок 122. Складання таблиці множення на 9. Робота над задачами. Побудова квадрата	190
Урок 123. Робота за таблицею Піфагора. Розв'язування задач. Знаходження невідомого дільника	193
Урок 124. Складання таблиці ділення на 9. Розв'язування задач. Робота з діаграмою	196
Урок 125. Знаходження невідомого діленого. Обчислення значень виразів з буквеними даними. Робота над задачами	200
Урок 126. Повторення вивченого	204
Урок 127. Множення з числами 1 та 0. Робота над задачами. Обчислення периметра прямокутника	207
Урок 128. Ділення на 1. Ділення рівних чисел. Обчислення значень виразів з буквеними даними. Робота над задачами. Обчислення периметра прямокутника	210
Урок 129. Ділення числа 0 (нуль). Обчислення периметра квадрата. Розв'язування задач та прикладів	213
Урок 130. Множення та ділення на 10. Обчислення значень виразів з буквеними даними. Робота над задачами. Обчислення периметра прямокутника	216
Урок 131. Засвоєння випадків множення та ділення з числами 0, 1, 10. Складання та розв'язування задач за таблицями «Ціна. Кількість. Вартість». Обчислення периметра прямокутника	219
Урок 132. Повторення та узагальнення вивченого за розділом «Множення»	221
Розділ 5. Повторення за рік	226
Урок 133. Повторення про додавання та віднімання. Знаходження невідомих компонентів додавання та віднімання. Розв'язування задач	226
Урок 134. Повторення про множення та ділення. Знаходження невідомих компонентів множення та ділення. Порядок дій у виразах. Робота над задачами	230
Урок 135. Порівняння іменованих чисел. Повторення мір часу. Визначення часу за годинником. Робота над задачами	234
Урок 136. Повторення про кратне та різницеве порівняння. Творча робота над задачами	237
Урок 137. Повторення та узагальнення знань про способи обчислення прикладів на додавання та віднімання двоцифрових чисел	240
Урок 138. Повторення та узагальнення знань про геометричні фігури	244
Урок 139. Перевіряємо свої досягнення	249
Урок 140. Підсумковий урок за рік	252
Література та Інтернет-джерела	256

РОЗДІЛ 3. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ (продовження)

УРОК 65. ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД. РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ТА ПРИКЛАДІВ. ЛОГІЧНІ ВПРАВИ

Мета: сформувати вміння віднімати двоцифрові числа з переходом через розряд; удосконалювати вміння розв'язувати задачі та приклади; розвивати логічне мислення; поповнювати словниковий запас учнів; стимулювати інтерес до вивчення математики.

Обладнання: ілюстративний та роздавальний матеріал.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: подорож до Дідів Морозів різних країн.

Освітні галузі: математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Мотивація навчальної діяльності

— Яка зараз пора року? (*Зима.*)

— Яке свято найвеселіше взимку? (*Новий рік.*)

3. Усне опитування

— Хто головні герої на цьому святі? (*Дід Мороз та Снігуронька.*)

— Снігуронька приготувала для вас запитання.

• Які арифметичні дії ви знаєте? Яку арифметичну дію слід виконати, щоб стало не менше, ніж було спочатку: більше або стільки ж? (*Додавання.*)

• Як називаються числа при додаванні?

• Як називаються числа при відніманні?

• Коли при відніманні одержимо те саме число? (*Якщо від зменшуваного відняти нуль.*)

• Чи можна при відніманні одержати нуль? Коли? Наведіть приклади.

• Як дізнатися, на скільки одне число більше або менше за інше число? (*Потрібно скористатися дією віднімання.*)

4. Каліграфічна хвилинка. Написання цифри 1 і числа 11

— Раніше Новий рік святкували восени — 1 вересня. Імператор Петро I видав наказ: «Святкування Нового року перенести на 1 січня». Відтоді ми Новий рік зустрічаємо взимку.

— Яке число отримаємо, якщо до одного десятка додати одиницю? (*11.*) Напишіть числа 1 та 11.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

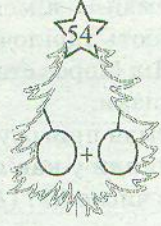
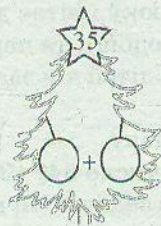
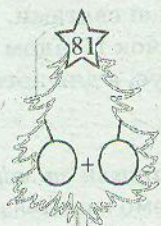
1. Удосконалення вмінь розкладати числа на суму розрядних доданків

— Сьогодні ми вирушимо у подорож до різних країн, де познайомимося з Дідами Морозами. Отже, в дорогу.

— Ми потрапляємо в Монголію.

— У Монголії Дід Мороз, Цагаан Овгон, одягнений як пастух.

— Допоможіть монгольському Діду Морозу одягти у святкове вбрання ялинку. Розкладіть числа на зірках на суму розрядних доданків.

2. Формування обчислювальних навичок з коментарем (с. 77, № 459)

— Продовжуємо подорожувати. Потрапляємо до Франції. Тут Діда Мороза звать Пер Ноель. Він полюбить тепло та затишок, біля каміну розгадувати кросворди та обчислювати вирази.

— Покажіть Перу Ноелю, як ви вмієте працювати з математичними виразами. Обчисліть, коментуючи свої дії.

Міркування:

- $67 - 9$ — оскільки у цьому виразі не можна відняти одиниці від одиниць, тому розкладаємо зменшуване на суму зручних доданків: $50 + 17$. Віднімаємо від 17 число 9, отримуємо 8. До 50 додаємо 8, дорівнює 58.
- $19 - 4$ — число 19 — це 1 десяток і 9 одиниць. Число 4 — це 4 одиниці. Віднімаємо одиниці від одиниць. Отримуємо 15.
- $67 - 8$ — розкладаємо зменшуване на суму зручних доданків 50 і 17. Віднімаємо від 17 число 8, отримуємо 9. До 50 додаємо 9, дорівнює 59.
- $100 - 20$ — дорівнює 80.
- $78 - 70$ — число 78 — це 7 десятків і 8 одиниць. Число 70 — це 7 десятків. Віднімаємо десятки від десятків. Отримує 8 одиниць.
- $78 - 8$ — число 78 — це 7 десятків і 8 одиниць. Число 8 — це 8 одиниць. Віднімаємо одиниці від одиниць. Отримуємо 70.
- $56 - 33$ — розкладаємо 56 на суму розрядних доданків: 5 десятків і 6 одиниць. Аналогічно розкладаємо число 33. Віднімаємо десятки від десятків (*5 дес. - 3 дес.*), дорівнює 2 десятки. Віднімаємо одиниці від одиниць (*6 од. - 3 од.*), отримаємо 3. Додаємо 2 десятки і 3 одиниці. Результат дорівнює 23.

3. Формування вміння обчислювати приклади порозрядно (с. 77, № 460)

— Знову в дорогу! Наступна країна — Італія. А тут у новорічну ніч чекають не діда, а бабу Бефану. Вона дарує дітям іграшки, а неслухняним дітям — вуглинки. Бефана пропонує вам уважно послухати пояснення.

$83 - 46$. Розкладаємо число 46 на суму розрядних доданків ($40 + 6$). Віднімаємо від 83 число 40 і 6 ($83 - 40 - 6$). Отримуємо результат $43 - 6$. Розкладаємо число 43 на суму зручних доданків ($30 + 13$). Віднімаємо від 13 число 6, дорівнює 7. Додаємо до 30 число 7. Отримуємо 37.

Фізкультхвилинка

Танцювальна вправа «У оленя є свій дім» (<https://youtu.be/zi1kjLOUlc8>).

(Для розучування рухів <https://youtu.be/DgnjNvXMRM4>)

4. Первинне закріплення матеріалу (завдання на основі підручника, с. 77, № 461)

— Поки ми танцювали, набігла хмара, з якої посипалися сніжинки. На кожній з них записані приклади. Обчисліть їх, коментуючи свої дії.

 $34 - 15$ $87 - 48$ $54 - 8$ $23 + (21 - 18)$ $41 - 6$ $95 - 57$ $78 - (62 - 44)$

5. Формування вмінь розв'язувати задачі

1) Розв'язування задачі № 462 (с. 78).

Вайнахтсман — німецький Дід Мороз. Він їздить на віслиюку і вітає дітей зі святами. Діти Німеччини залишають тарілочку, в яку Вайнахтсман покладе солодощі, та черевичок із сіном для ослика. Німецький Дід Мороз стежить за дітьми весь рік. Слухняних дітей він заохочує, а для поганих у нього заготовлені різки.

Вайнахтсман приготував для вас завдання: розв'язати задачу.

— Що купили у кав'ярні? (*Морозиво і сік.*) Що позначає число 54? (*Заплатили за морозиво і сік.*) Що позначає число 39? (*Ціна за морозиво.*) Що запитується в задачі? Чи можемо ми одразу відповісти

на запитання задачі? Якою арифметичною дією розв'яжемо цю задачу? (Відніманням.) Запишіть умову та розв'язання задачі.

2) **Творча робота над задачею (с. 78, № 463).**

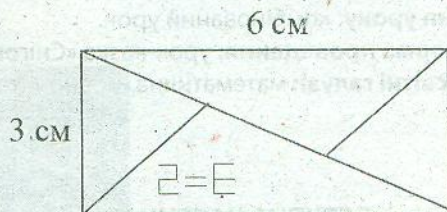
— Складіть і розв'яжіть подібну задачу про фрукти.

6. **Закріплення вмінь обчислювати периметр прямокутника. Логічна вправа**

— Подорожуємо до Великої Британії. У цій країні Діда Мороза звать Санта Клаус. Він потрапляє до будинків крізь димохід, розташований на даху будинку. Нам Санта надіслав листа. Яку геометричну фігуру має лист? (Прямокутника.) Обчисліть периметр прямокутника.

— У листі написано:

Часто знає і дошкільник, що таке трикутник...
А вже вам — то як не знати?
Але зовсім інша справа — швидко,
Точно й вміло трикутники рахувати.

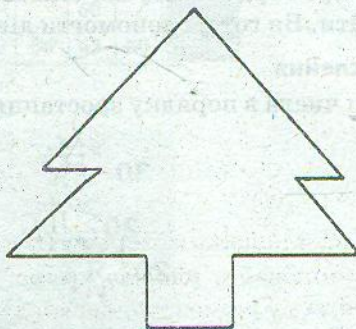
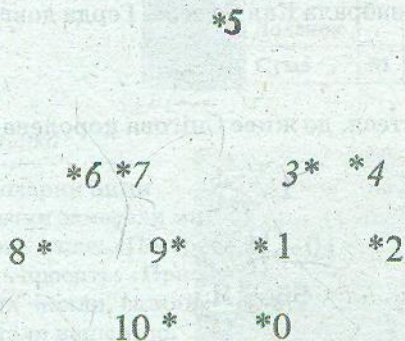
— Порахуйте трикутники.

— На конверті є якісь знаки. Санта Клаус розібрав перший знак. Це цифра 2. Далі — «дорівнює». З третім знаком — проблема. Допоможіть переставити одну паличку, щоб утворити рівність.

7. **Робота з геометричним матеріалом**

— Повертаймося на Батьківщину! У якій країні ви живете? (В Україні.) Як звати доброго дідуся, який на Новий рік дарує подарунки? (Дід Мороз.) Які подарунки ви отримували від нього?

— Дід Мороз — майстер на всі руки. Він дуже гарно малює на вікнах. Сьогодні дідусь за допомогою сніжинок намалював незвичайний візерунок. З'єднайте числа в порядку зростання, тоді ви побачите, що намалював Дід Мороз.

— З якої лінії складається ялинка? (Ламаної.) Вона замкнена чи незамкнена? (Замкнена.)

III. **ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА**

1. **Пояснення домашнього завдання (с. 78, № 465, 466)**

2. **Підсумок уроку. Рефлексія. Вправа «Мікрофон»**

- Чого навчилися на уроці?
- Що було найлегшим?
- Що здалося складним?

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ
